

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krone, za pol in četrť leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo imozemstvo se računai naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnštvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila turedništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 2.

V Ptuju v nedeljo dne 8. januarja 1911.

XII. letnik.

Današnja številka ima zopet 2 strani priloge in šteje torej skupaj 10 strani ter več slik.

!!! Ne pozabi !!!

da je zdaj prišlo

novo leto 1911

in da je vsled tega tvoja dolžnost, držati se sledenčih navodil:

I. Vsakdo naj takoj poravnava svoj dolg na naročnini. List se plačuje v naprej!

II. Vsakdo naj nabira naročnike listu! V skupnem delu je moč; čimveč novih naročnikov bodete nabrali, temboljši in temvečji bude naš list!

Pomislite, da je naš nepremagljivi in brezobzirni in odkriti „Štajerc“

največji slovensko pisani tednik!

„Štajerc“ obsega najmanje 8—12 strani in objavlja razven vseh novic največ gospodarsko važnih člankov, nadalje brezobzirno kritiko ljudskih izsesalcev, prav lepe povesti, smešnice, dopise, politični pregled itd. Poleg tega je „Štajerc“ edini slovensko pisani list, ki prinaša vsak teden celo vrsto lepih podučnih slik. Kar se novega na svetu zgodi, to prinaša „Štajerc“ v besedi in podobil! In vedno je „Štajerc“ boritelj za ljudstvo! Naš list ni od nikogar odvisen in je vsled tega vsakemu poštenemu mnenju na razpologo. Pri nas najde vsakdo svojo pravico!

„Štajerc“ je svoj čas vsakih 14 dni prav ponižno izhajal. Zdaj izhaja ponosno vsaki teden. In

na Štajerskem in Koroškem

je naš „Štajerc“ najbolj razširjeni in najvplivnejši list. Ob tej priložnosti pa povemo tudi, da se bode prihodnje leto naš list tudi na

Kranjskem

razširil in da bodemo prinašali posebno kranjsko prilogo, kajti tudi v sosedni kranjski deželi trpijo vbogi kmetje pod prvaškim zatiranjem. Tudi na Kranjskem morajo kmetje izpoznati, da je slovensko-narodna politika velika škodljivka ljudstva!

Mnogo večji in mnogo boljši bode postal naš list. In v kljub temu je naš „Štajerc“ skoraj

dvakrat cenejši

nego vsi drugi ednaki listi. Naročnina „Štajerca“, ki izhaja vsaki teden enkrat na 8—12 (pa tudi 14) straneh, ki prinaša tudi tedensko najmanje 3 slike, znaša:

Za Avstrijo celo leto 3 krone, za Ogrsko 4-50 K, za Nemčijo 5 K, za Ameriko 6 K. To je pač malenkostno plačilo!

Vsi na delo za „Štajerca“, ki mora biti v vsaki

kmetski, obrtniški in delavski hiši!

Naročajte naš list, razširjajte ga, pridobivajte mu naročnike, in — zmagá bode naša!

Našim naročnikom v kranjski deželi!

V današnji številki pričujemo daljši dopis iz Kranjske, ki bode gotovo vse dobro misleče Kranjce močno zanimal. Preskrbeli smo si v Ljubljani in v drugih krajih sosedne dežele zanesljivih dopisnikov, ki nam bodo v naprej najmanj vsak mesec enkrat pošiljali novosti naših bratov na Kranjskem. To se nam je potrebno zdelo, ker je naša namera povzročiti, da se tudi na Kranjskem včasih sliši in bere kakšna resnična beseda, kajti doslej so se dali naši prijatelji na Kranjskem preveč voditi za nos od svojih prvaških „voditeljev“, ki so ravno sedaj v velikih stiskah, v katere so se s skro neverjetno brezvestnost zakopali. Tudi na Kranjskem mora resnica na dan! Vabimo torej tudi Kranjce na naročbo našega lista, ki je največji in najcenejši tednik (izhaja na 8—14 straneh in košta celo leto le 3 krone). Da se Kranjci, namreč miroljubno in nenahujskano ljudstvo, naš list zamorejo dobro pregledati in se prepričati, da zasledujemo z veliko vnemo koristi prebivalstva južnoavstrijskih pokrajin, bodemo naš list večkrat brezplačno pošiljali med Kranjce in se nadajamo, da se bo „Štajerc“ potem tudi na Kranjskem kmalu vdomačil!

Vse za kmete, delavce in obrtnike!

Uredništvo in upravnštvo

„Štajerca.“

Glas iz Kranjskega.

(Izvirni dopis).

Na celem svetu ni tako zabith ljudij, kakor so prvaški voditelji ljubljanski. Ti presoajo vsako reč ne po tem ali je koristna, marveč če je v stanu Nemcem škodo povzročiti. Leta 1908 ko so povsod praznovali redko slavnost šestdesetletnice vladanja našega presvitelega cesarja, uganjali so v Ljubljani take nespametnosti, da je bilo groza. Brez povoda je nahujskana množica planila po nemških hišah, trgala nemške napise in ubijala šipa nemškim posestnikom, pač v zahvalo za dobrote, ki jih je večina liberalnih veljakov v mladih letih, ko so še razstradani in razcapani hodili v latinske šole, življali pri dobrosrčnih nemških meščanih ljubljanskih... Vsak se še spominja, kakšen žalosten konec je imelo rogoviljenje slovenskih voditeljev. Poklikano vojaštvo je z orožjem moralo ukrotiti nemirneže, in mnogo neizkušenih mladeničev je trpelo za grehe zapeljivcev. Pa še ni bilo miru. Z zvijačami so začeli gonjo proti trdni in bogati Kranjski hranilnici, ker pri njej liberalni prvaki hvala Bogu nimajo nič govoriti. Po ljubljanskih cestah pa so tako dolgo brezmiselno vpili: „Živijo Srbija“, dokler jih vlada ni velišali in sramotno zapodila oberhujškača Hribarja iz ljubljanskega rotovža... Tudi denar, ki so ga po zvijači pridobili od onih zaslepljenecv, ki so jim verjeli in vzdigovali svoje prihranke pri starodavni Kranjski hranilnici, jim ni pri-

nesel sreče, naložili so ga v gospodarskih družstvih, s katerimi so hoteli uničiti najzanesljivejše nemške trgovce. Osnovali so „Zvezo slovenskih zadrug“ in društvo „Agromerkur“, ki naj bi razpečaval kmetijske pridelke in pa zalagal podružnice in posamezne trgovce po deželi s špicerijskim blagom. Ker so pa neizurjeni mladiči trgovino samo iz knjig ali pa še to ne poznali, so jo v dveh letih tako zavozili, da je strah. „Gospodarsko“ društvo „Agromerkur“ je moralo napovedati konkurz, pri čem se je izkazalo, da se je v kratkem času nakopičilo dolga nad pol milijona kron, ki ga bodo morali plačati vbogi zadrugzniki, ki še vedeli niso, kako zadržago so jih spravili brezvestni voditelji, katerim so slepo zaupali. Največja krivda zadene nekega dr. Žerjava, ki jo je odkuril v daljni Egipt, da se za prvi hip izogne pretečemu kazenskemu preganjanju. Drugi so pa s okrivi, ker so trpeli brezskrbno varanje tega prenapeteža. Polom „Agromerkurja“ zna pa imeti za celo gospodarstvo na Kranjskem prav resne posledice. Znano je, da je mnogo gospodarskih društev v tešni zvezi s polomnjenim zavodom, tako samo v Ljubljani: „trgovsko-obrtna banka“, „kmetska posojilnica za ljubljansko okolico“, splošno kreditno društvo in še mnogi drugi, nad sto takih zadrug na Kranjskem, Primorskem, Štajerskem, Koroškem, je vezvano v „Zvezi slovenskih zadrug“ ki ima nalogo, da nadzoruje poslovanje in pregleduje knjige včlanjenih društev, da jim posoja in sprejema od njih denar. Človek bi mislil, da je vsaj pri tej zvezi vse v redu. Ampak ravno nasprotno. Pri konkurzu „Agromerkurja“ ali kakor se tudi reče „Magrokrepurja“ je „Zveza slovenskih zadrug“ priglasila več kot 550.000 K — grozna številka, kaj ne? — terjatev, in ker bi po tem imela med upniki večino, bi bila „Agromerkurjev“ konkurz sama razpravljala. Toda to se ji ni posrečilo, kajti ona ni bila v stanu dokazati iz svojih trgovskih knjig ogromno terjano svoto 550.000, ker takih knjig — sploh imela ni. To nečuveno dejstvo se je pri ljubljanski deželni sodnji dne 4. novembra tega leta dognalo. Sodnija je namreč sklenila, da ne more pripoznati napovedano terjatev, ker so knjige „Zveze slovenskih zadrug“ take, da jih ni smatrati za trgovske knjige in zato bode morala „Zveza“ še-le po drugih pravad dokazati terjatev 550.000 K nasproti „Agromerkurju.“ Knjige, ki jih je vporabljala „Zveza“, so namreč v takem stanu, da bi se najzanimikernejši kramar sramoval, kaj takega pri hiši imeti. Niso ne štemplane, ne vezane, mnogo postavk je v njih predrtanih in izbrisanih, celo iztrgane in prilepljene strani so se v knjigah našle. Nejeveče začudenje pa je vzbudila vest, da se je vodila pri „Zvezi“ neka „tajna knjiga“, o kateri pa predsednik Lenarčič (ki je tudi predsednik kranjske trgovske in obrtne zbornice), ničesar vedel ni. Zastopniki „Zveze“, ki so se nadejali, da bodo svoje ljudi v upniški odsek spravili, so jo morali po teh razkritjih žalostno popihati in kot upnikovi zaupniki so bili konečno od sodnije potrjeni odposlanci manjšine, ki imajo komaj četrti del terjatev zoper vbogi „Agromerkur“. Ta vest o nečuveni brezskrbnosti in slabem go-

spodarstvu pri „Zvezi slovenskih zadrug“ je močno vznemirila ljubljansko in kranjsko prebivalstvo sploh, ki je do tega trenutka brez pomislekov verovalo gospodarskemu delu svojih takozvanih prvaških voditeljev. Za vas Štajerce pa naj bode grozna izkušnja kranjskih kmetov in meščanov v vsodbudo, da se skrbno varujete škode, ki vsakemu preti, ki se brez preudarka zavežejo pri slabo podprtih gospodarskih društvih in če celo nalagajo denar pri majhnih društvih, namesto v dobro peljanih bogatih hranilnicah v mestih.

Opomba uredništva: Pa tudi Kranjcem je od srca svetovati, da se že enkrat otresejo vpliva prvaških — „liberalnih“ in „radikalnih“ dohtarjev, ker jim zamore slepo verovanje in pasja poslušnost še enkrat neizmerno škodo povzročiti, ki jo bodo čutili — v svojih mošnjah!

Cenjeni naročniki,

ki so še z naročnino na dolgu, naj blagovoljivo isto takoj vpslati, kajti tudi list mora svoje obveznosti poravnati.

„Štajerc“

je najcenejši in največji tehnik. Nabirajte mu nove naročnike in odjemalce!

Politični pregled.

Cesar bolan? Te dni se je zopet razširila vest, da se je naš cesar prehladil in je vsled tega obolel. Močna skrb je pretresla vso javnost, kajti naš cesar je v starosti, v kateri je vsaka bolezen nevarna. Zadnja poročila se glasijo, da je cesarju zopet bolje.

Stroški državnega zbora rastejo pač z vsakim letom. V prvi finančni postavi iz leta 1862 pod ministrom Schmerlingom so znašali 432.737 gld. (865.474 K). Od tega časa pa do danes (torej v niti 50 letih) so postali ti troški 5 krat večji, kajti za to leto znašajo že **4.165.083 kron**. Od tega denarja pride le na plačah poslancem več kot 2½ milijona kron. Narodna hujskarija napravi tudi velike troške. Le za prestavljenje govorov, ki jih gotovi prenapeti poslanci nalašč nočejo v nemščini držati, se izda 20.000 K. Za tiskanje govorniških poročil se izda 300.000 K itd. In kaj ima ljudstvo od tega? Nič in desetkrat nič!

Davki res grozovito naraščajo, posebno deželni davki v posameznih kronovinah. V letih od 1891 do 1907 so državni davki (s colnino vred) narasli od 452.756.152 K na 652.625.000 K, to je torej za 44%. Deželni davki pa so v tem

času narasli od 59.263.012 K na 182.672.527 K, to je za 208%!!! Na glavo odpade:

	deželne doklade		državnih davkev	
	K	indirekt.	K	indirekt.
Nizjeavstrijsko	14-10	41-90	15-57	15-57
Zg Avstrijsko	8-85	13-80	6-74	6-74
Salzburg	15—	15—	9-33	9-33
Štajerska	9-40	13-70	5-58	5-58
Koroška	11-70	10-90	5-88	5-88
Kranjska	6-60	7-60	3-60	3-60
Goriška	5-80	7-70	—	7-06
Istrija	4-50	5-80	—	—
Tirolska	6-90	9-60	—	—
Vorarlberg	4-10	10-90	—	4-34
Češka	10-20	13—	21-12	21-12
Moravsko	9-26	10-70	32-05	32-05
Slezija	9-85	11-50	31-66	31-66
Bukovina	5-50	5—	8-97	8-97
Dalmacija	2-80	3—	1-03	1-03

Dežele so seveda vse zadolžene, ljudska bremena neznošna in gospodarstvo do skrajnosti zemarjeno. Zato pa cveti narodnjaška politika . . .

Nove zahteve za vojaščino. Delegacijam se bode baje zopet nove zahteve za vojno mornarico predložilo. Graditi se hoče namreč v prihodnjih 6 letih 4 velikanske parnike, ki bodo je 65 milijonov kron koštale; nadalje 3 križarice, 22 torpedov in 6 podmorskih ladij. Vse to bi koštalo **310 milijonov kron davčnega denarja**. V času splošne druginje in revščine se upa vlada na take lažne zahteve misliti.

Omladina. V Pragi so zaprli tehnika Herlos zaradi veleizdaje.

Veleizdajstvo? Pri laškemu društvu „Circolo di cultura“ in „Edera“ v Palju so napravili hišne preiskave. Več oseb se je zaradi veleizdaje zaprlo. Istotako je prišla policija v Trstu takemu zločinu na sled.

Črni prijatelji obrtnikov. V kloštru Martinsbühel na Tirolskem vzdržujejo fabriko, v kateri delajo sami učenci. Posledica tega je, da tamošnji obrtniki ne morejo več obstojati, ker ne morejo umazani konkurenci kloštra nasprotovati, na drugi strani pa, ker ne dobijo učencev. Klerikalno ljudstvo pošilja svoje fante v klošter. To je klerikalna ljubezen do obrtnikov!

Volitve na Angleškem niso položaja spreminile. Liberalci so tako močni kakor konzervativci, z Irci in delavsko stranko pa imajo 110 glasov večine. Parlament se otvori 6. svečana po kralju.

Srbski Jurček, znani bivši prismojeni prestolonaslednik vstopil bode zdaj v francosko armado.

Mila ptica

prosi v teh zimskih dnevih za pomoč. Ne pozabite gozdne pevke in stotero vam bode povrnila. Trosite ptici hrane!

Ustaja na Karolinah.

Otok Ponape v pod imenom „Karoline“ znani skupini otokov je od leta 1899 kolonija nemške države. Otok obsega 150 km in je obdan od koralnih pečin. Njegove gore so do 892 m visoke. Otok šteje okroglo 3500 prebivalcev, ki pripadajo mikroneškemu zamorskemu narodu. Na tem otoku se je pojavila zdaj krvava ustaja. Domači zamorci so namreč strastni nasprotniki zgradbe cest. Ko so nemški uradniki merili na malemu otoku Čokač, napadli so jih divjaki in jih umorili. Med prvimi smrtnimi žrtvami divjaštva je bil tudi vladni svetnik Boeder Ustahi so poskusili tudi zavratni napad na kolonijo na Ponape. Ali ta napad se je posrečilo odbiti. Par dni pozneje je že priplul mali parnik „Comoran“. Nemški gubernier je Rabaulu se je pripeljal najprvo z 90 vojaki, katerim je sledilo pozneje še 70 nemških vojakov. Upornih zamorcev je do 250 in so dobro oboroženi. Ali nemški vojaki so jih pregnali. Vendar pa

Zum Aufstand auf den Karolinen.

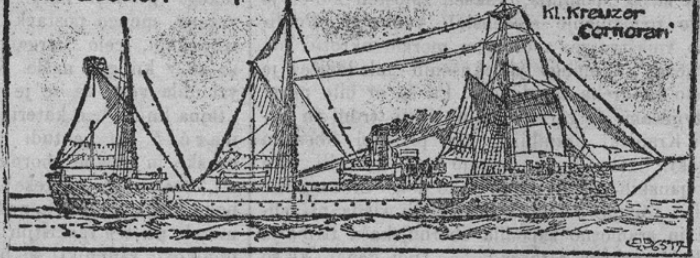

Der ermordete Reg. Rat Boeder.

Landschaftsbild von der Insel Tschokatsch.

Kl. Kreuzer „Comoran“

bodo še meseci minuli, predno se ustaše popolnoma premaga. Naša slika kaže v levem kotu vladnega svetnika Boeder, katerega so divjaki z njegovimi tovariši umorili. Na desni strani vidimo sliko iz otoka Čokač, na katerem se je umor izvršil. Spodaj pa vidimo nemški parnik „Comoran“.

Inzerenti

v „Štajercu“ imajo najboljši uspeh, kajti naš list ima gotovo največ naročnikov od vseh slovensko pisanih listov. Poleg tega se čita splošno tudi od nenaročenih oseb.

Inzerirajte le v „Štajercu“!

Dopisi.

Razbor pri Slov. Gradcu. (Odgovor občinskim dojenčkam in debelouhemu Anžetu, pardon Zapečnikovemu Janezu). Kakor se iz dopisov v „Slov. Gospodarju“ vidi, sem tem mledozobim osebam do smrti na poti. Pišite, da jaz 11 tukajšnih kmetov „zvezarjev“ pohrustam. Ne bojite se, saj vsi 11 niso toliko vredni, da bi se tercijalke menile zanje; večinoma so itak zaradi hudodelstva tatvine ali umora že kaznovani. Občinski dojenčki naj pomislijo na šolska leta; tedaj je bil dober moj kruh in moje sadje, za katerega je prišla mati prositi za vas. In zdaj čez par let, ko ste si farovško kajžo na znani način pridobili, pa nastopate kakor jež pri medvedu . . . Seveda, zdaj nočejo ničesar vedeti, da smo za rod Lesnik plačevali. Vprašam: kam pa je iz ubožne blagajne denar pred nekimi leti prišel, ako ne za te obrekljive osebe? Da se jim moja družina smili, razumem, ker je ne pustim v njeno družbo hoditi. Debelouhi Anže, glej le na tvoj rod, za njega sem jaz že plačeval. Ti pa in tvoj rod za me niti beliča! Da bi jaz ne smel od doma ali s kom govoriti, za tako prepoved ste pod nosom premokri. Glejte le vaše sotrudnike, kako so divjali od hiše do hiše ter tudi po krmah požirke beračili in nagovarjali na svojo stran. Ni me sram, da sem kmeta volil; kmet bi gotovo za kmeta delal, gospod pa ne. Da ni bil krajni šolski nač. Miha Kotnik kaznovan zaradi zadržanja volilca k volitvi, naj se zahvali svoji bahati navadi; saj pri vsaki besedi se nekoliko poguje in pomižeka; tako je tudi pred sodnikom nekoliko požamal in prosil, pa je bilo dobro. Da je res baharija v njemu, se vidi iz tega-le: Ko je bil občinski lov za oddati, obljubil je 500 K; ko je prišlo pa do resinice, se je pa v jeziku ugriznil. Čast pa g. S. Kuhar, ki je obljubil 280 K za lov, za katerega smo doslej samo 50 K dobivali. Drugi slučaj je, ko so se krajnega šolsk. sveta odborniki pogovarjali, da bodo prosili, da se dovoli tukajšnemu hribovitemu šolskemu okolišu, naj bi se šola za novince začela v spomladi, kakor je bilo nekdanj. Zato je bil tudi načelnik g. Miha Kotnik. Pri seji pa, ko je nam sovražni katehet ugovarjal, češ naj ostane vse po sedanjih navadi, so vstrajali pri našem mnenju le dva uda in šolevodja, kateremu bodi vsa čast; drugim pa je padlo srce v hlače. Lepi „napredek“ za figa-žože! Nesramno je predbacivanje, da je „nekdo“ na občinske troške pohajkoval na Predarlsko. 300 kron vam da dotičnik, ako dokažete, da je šel brez vzroka na Predarlsko. Ta denar potem lahko rabite za vašo obrekovalno družbo, da vam ne bo treba v Slov. Gradcu pri trgovcih beračiti za vašo „pošteno“ tombolo; saj si jo sami ne morete vzdržati. Fej, ponosni ste lahko na beračenje in obrekovanje! Kdo je proti našim izrazil, da ste čakali na pijačo, katero je hudobec zvrnil, je „Štajerc“ že pisal. Saj se vidi, kako delate trezni; ste bili tedaj tudi trezni, ko ste družbo osnovali, da ste z nožmi mesarili? To je pač kralno društvo! Zmanjkalo je v domači fari oseb za obrekljivosti; šli ste torej v sosedno farno nad odličnega kmeta. No, psički so pač zato, da lajejo; ni jim tega zameriti. Pri nas tudi ni lajenje zameriti občinskim dojenčkom in debelouhemu Anžetu! Aufbiks!

Podčetrtak. Zanima nas, ljubi „Štajerc“, naš veleslavni učenik in pedagog, narodnjak najbolje vrste, umetni portretist in večni ženin g. Karl Kobale. Radi pomanjkanja prostora ga žalibog ne moremo nazivati v vsemi mu pristojnimi naslovi, a g. Dragotin nam bode to v svoji neizmerni narodni dobrosrčnosti gotovo odpustil! Hvala mu v naprej! Kakor pa ima naš učitelj Kobale vedno odprto uho in srce za nežni spol, vsled česar je že bil opetovano nadepljeni ženin, tako brutalen in surov je napram izročeni mu šolski mladini. Vsled svoje velike nervoznosti —